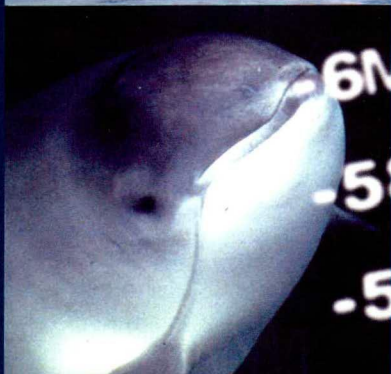

03054

DI : 473164

Uitvoeringsdocument Nederland

Bergen Declaration

Interdepartementaal uitvoeringsdocument
voor de afspraken gemaakt tijdens de vijfde internationale
Conferentie voor de Bescherming van de Noordzee
Gehouden in Bergen, Noorwegen 20-21 maart 2002

3 december 2002

Fifth International
Conference on
the Protection of
the North Sea

Uitvoeringsdocument Nederland

Bergen Declaration

Interdepartementaal uitvoeringsdocument
voor de afspraken gemaakt tijdens de
VIJFDE INTERNATIONALE CONFERENTIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE
NOORDZEE

Gehouden in Bergen, Noorwegen 20-21 maart 2002

3 december 2002

Uitvoeringsdocument 5^e Noordzee Ministersconferentie

Opgesteld door:

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Directoraat Generaal Water: R.H. Dekker (delegatieleider)

Directoraat Generaal Goederenvervoer: K.J. Bolt

Rijkswaterstaat, Directie Noordzee: F.J. Tjallingii (secretaris), S. de Jong, H. Offringa, W. Zevenboom,

Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling: J. Plokker

Ministerie van Economische Zaken

Directoraat-Generaal Marktordening & Energie / Energieproductie: A.P.A.M. de Jong

Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij:

Directie Natuurbeheer: M.C.Lok

Directie Visserij: L.R.M. Lomans

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Directoraat Generaal Milieubeheer

Directie Internationale Zaken: J. Tavenier

Directie Stoffen, Afvalstoffen en Straling: T.J.M. Klomberg

Inleiding

De 5e Noordzee Ministersconferentie werd gehouden in Bergen, Noorwegen op 20 en 21 maart 2002. Op 31 mei 2002 informeerde Staatssecretaris J.M. de Vries de tweede kamer over de uitkomsten van de conferentie. Voorliggend document geeft aan hoe uitvoering zal worden gegeven aan de afspraken die op deze conferentie gemaakt zijn. Het heeft de status van interdepartementaal uitvoeringsdocument en is bedoeld om belanghebbenden te informeren over de voornemens en stand van zaken hieromtrent.

Achtergronden

De Noordzee Ministersconferenties hebben in het verleden bewezen een zeer waardevol forum te zijn. Veel baanbrekende afspraken voor de bescherming van de Noordzee stammen uit deze conferenties. Voorbeelden hiervan zijn de 50% reductiedoelstelling voor nutriënten en gevaarlijke stoffen, het binnen één generatie uitschakelen van bepaalde gevaarlijke stoffen en de verdere toepassing van het voorzorgsbeginsel en de ecosysteembenadering. Op de Noordzee Ministersconferenties worden politieke afspraken gemaakt, waarbij meerwaarde ten opzichte van andere fora (e.g. IMO, OSPAR) wordt geleverd doordat alle relevante onderwerpen besproken kunnen worden.

Tijdens de 5e Noordzee Ministersconferentie waren de 9 Noordzeelanden (België, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Noorwegen, Zweden, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk) en de Europese Commissie aanwezig. Noorwegen was gastland en leverde de voorzitter.

Frankrijk, Duitsland, Zwitserland en de Europese Commissie waren niet op ministersniveau vertegenwoordigd, de overige landen wel. Waarnemers waren aanwezig van Finland, IJsland, Spanje, de Russische Federatie en van een groot aantal intergouvernementele (OSPAR, IMO, ICES e.d.) en niet-gouvernementele organisaties (zoals Greenpeace, KIMO, Seas at Risk, International Chamber of Shipping, Europeche). Aan het eind van de conferentie werd een slotverklaring aangenomen en ondertekend.

Tijdens de Conferentie werden afspraken gemaakt over het toepassen van de Ecosysteembenadering, de bescherming van soorten en habitats, visserij, scheepvaart, gevaarlijke stoffen, eutrofiering, vervuiling door de offshore, radioactieve stoffen, windenergie, afval, ruimtelijke ordening en de toekomstige samenwerking.

Leeswijzer

In dit document wordt aangegeven hoe in Nederland de afspraken die tijdens de 5e Noordzee Ministersconferentie zijn gemaakt zullen worden uitgevoerd. Het bevat van elk hoofdstuk uit de verklaring een korte samenvatting van de belangrijkste afspraken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de originele verklaringstekst echter de enige valide tekst is voor een goede weergave van de werkelijk gemaakte afspraken. Na deze samenvatting worden per hoofdstuk kort de activiteiten aangegeven die de departementen uitvoeren of zullen uitvoeren om deze afspraken na te komen. In de bijlage is een tabel te vinden waarin de actiepunten nogmaals schematisch worden weergegeven. De voortgang met betrekking tot deze afspraken zal periodiek worden gemonitord.

1. Ecosysteembenadering

Ministers hebben de benadrukt dat het van belang is om de ecosysteembenadering voor de Noordzee te implementeren. Zij hebben afspraken gemaakt over het toepassen van ecologische kwaliteitsdoelstellingen in het kader van een proefproject. In 2005 zal de bijeenkomst van de OSPAR commissie de resultaten hiervan evalueren en bezien of vaststelling van doelstellingen mogelijk is en een rapport uitbrengen aan de Noordzee Ministers.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 1 en 2: Aandacht zal moeten worden besteed aan de implementatie van de ecosysteembenadering in de beleidsketen zoals deze wordt gehanteerd door de NL overheid. Momenteel wordt verkend wat de meerwaarde zou kunnen zijn van een integrale beleidsvisie Noordzee. Hierbij zal ook de vraag aan de orde komen of de ecosysteembenadering in het vigerende beleid voor de Noordzee voldoende recht wordt gedaan. Indien gewenst zal bij de voorgestelde beleidsopties ingegaan worden op mogelijkheden om de ecosysteembenadering beter te verankeren. De TK zal begin 2003 worden geïnformeerd over de resultaten van de verkenning en de daaruit te trekken beleidsconclusies.
- Paragraaf 3.I: De Noordzee landen zullen gericht onderzoek ontwikkelen naar de bepalende factoren achter ecosysteem variabiliteit. Vervolg geven aan de wetenschappelijke workshop op 20-22 februari 2002 in Bergen ten aanzien van de identificatie van belangrijkste wetenschappelijke onderwerpen Actie: RIKZ: organiseert een werkconferentie waarin de uitkomsten van deze workshop en vervolgacties te bespreken (streefdatum: liefst voor de Ministeriele vergadering van OSPAR in 2003);
- Paragraaf 3.II: Bewerkstelligen dat er een betere integratie plaats vindt in de werkprogramma's van ICES, OSPAR en de EU. Nederland draagt hieraan bij door een actieve opstelling in deze richting in diverse gremia.
- Paragraaf 3.III: Het ontwikkelen van een strategie voor dialoog met relevante betrokkenen om de ecosysteembenadering te implementeren. Hiervoor zullen in het kader van de eerder genoemde studie naar de meerwaarde van een integrale beleidsvisie en het vervolg daarop voorstellen worden ontwikkeld. De te ontwikkelen dialoog zal zowel betrekking hebben op nationaal beleid als op Nederlandse bijdragen aan internationaal beleid, zoals de ontwikkeling van EcoQOs.
- Paragraaf 3.IV: De coördinatie en efficiëntie van monitorings activiteiten zal worden verbeterd. Nederland zal zich binnen diverse OSPAR werkgroepen en in EU-kader mee werken aan de harmonisatie en afstemming tussen OSPAR en de Kader Richtlijn Water, de Zwemwater richtlijn en andere relevante richtlijnen (V&W).
- Paragraaf 3.V: Ten einde te voldoen aan de oproep om de beleidsuitgangspunten uit de Verklaring van Bergen, inclusief de ecologische, door te laten werken in relevant sectoraal beleid wordt waar nodig wetgeving aangepast. Hiervoor worden in het kader van het stappenplan wettelijke bescherming EEZ voorstellen ontwikkeld.
- Paragraaf 3 VI en 4: Het pilot project met de EcoQOs zal worden gestart in 2003, en worden geëvalueerd in 2005. Zo veel mogelijk zullen parallellen worden gezocht met verwante activiteiten op het gebied van monitoring en beoordeling (bijvoorbeeld met de EMA activiteiten en eutrofiërings assessment binnen EUC in 2003). Voortouw

wordt genomen door V&W in samenwerking met LNV en de andere bij de Noordzee betrokken departementen.

2. Bescherming van soorten en habitats

De Ministers hebben bevestigd dat zij de verplichtingen voortvloeiend uit de EU Vogel en Habitat richtlijn volledig zullen nakomen; de Nederlandse delegatie heeft daarbij geen voorbehoud gemaakt. In de Verklaring van Bergen is voorts een uitnodiging aan de bevoegde autoriteiten opgenomen om de praktische aspecten van de toepassing van de betrokken richtlijnen buiten de territoriale wateren van de EU lidstaten te bestuderen.

Ten aanzien van mariene genetisch gemodificeerde organismen (GMO's) is de toepassing van het voorzorgsbeginsel benadrukt. Uitvloeisel daarvan is dat betreffende GMO's niet in het mariene milieu mogen geraken, maar er slechts sprake kan zijn van gebruik binnen inrichtingen - op het vaste land dan wel operend vanaf het land - die zijn afgeschermd van het buitenmilieu.

Ministers hebben afgesproken dat zij uiterlijk in 2010 een netwerk van 'Marine Protected Areas' zullen aanwijzen.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 7: Om in de Nederlandse wateren gebieden te kunnen aanwijzen voor in het netwerk van "Marine Protected Areas", zal nadat helderheid is verkregen over de implementatie van de EU Vogel- en Habitatrichtlijn op de Noordzee een plan worden ontwikkeld voor de aanwijzing van MPA's. (voortouw LNV i.s.m. V&W).
- Paragraaf 9: Voor het onderzoeken van de implicaties van de toepassing van de Vogel en Habitat Richtlijnen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) is het onderzoek "Wetenschappelijke advisering over implementatie Vogel en Habitatrichtlijn buiten territoriale wateren" gestart (voortouw LNV). Deze advisering zal zich naast de natuur aspecten ook richten op de sociaal-economische gevolgen van de vogel en habitatrichtlijnen in de EEZ. Afronding van dit onderzoek Oktober 2002. Aanmelding van eventuele gebieden is conform EU-planning uiterlijk 31-12-2004 afgerond. Op basis van onderzoeksresultaten van het voornoemde onderzoek dienen vervolgacties gepland te worden. Uiteindelijk dient een besluit genomen te worden over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de toepassing van de Vogel en Habitat Richtlijnen in de EEZ (gewenst product: besluit over hoe verder en brief aan Tweede Kamer /Europese Commissie daarover) (voortouw LNV);
- Paragraaf 10 en 11: De marine GMO-problematiek dient te worden meegenomen in de algemene acties op het gebied van GMO's/biotechnologie. In concreto komt dit aan bod bij de uitvoering van de introductie in het milieu van GMO's zoals verankerd in het Besluit GGO (voortouw VROM i.s.m. LNV).

3. Visserij

De Ministers hebben zich geuit over de zorgwekkende toestand van een aantal visbestanden en zij hebben de afspraken van de Noordzee Tussentijdse Conferentie uit 1997 herbevestigd. Daarbij hebben zij benadrukt dat ecosysteemoverwegingen in het visserijbeleid geïntegreerd moeten worden en dat de impact van de verschillende visserijtakken op het ecosysteem verder onderzocht moet worden. Hierbij is met name de industrievisserij genoemd. Er is een oproep gedaan om de omvang van de bijvangsten, de discards en de schade aan de niet-doelsoorten tot het uiterste te beperken. Selectiviteit bevorderende maatregelen en gebiedsgericht beleid moeten hiervoor worden ingezet. Ten

aanzien van de beperking van de bijvangsten van zeezoogdieren zijn de ASCOBANS afspraken (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas) en de afspraken die gemaakt zijn tijdens de trilaterale Waddenzeeconferentie bevestigd. De Ministers hebben tenslotte opgeroepen tot de oprichting van een breed samengesteld regionaal raadgevend comité voor de Noordzee en erop gewezen dat de komende herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) bij uitstek de gelegenheid is om milieuoverwegingen te integreren in het visserijbeleid. Zij hebben de EU en OSPAR uitgenodigd om de onderlinge samenwerking te bevorderen, onder meer ten aanzien van gebiedsgerichte maatregelen.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 15: De Visserijraad heeft op 11 juni 2002 een politiek akkoord bereikt over de voorstellen met betrekking tot toegestane vangsthoeveelheden en visserij-inspanning voor diepzee soorten. Vooralsnog worden voor Nederland geen aanvullende activiteiten voorzien;
- Paragraaf 16.I: In het kader van de herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) in 2002, wordt gewerkt aan het versterken van de wetenschappelijke basis. Nederland zet zich hiervoor actief in. In doelstellingen van het GVB zal het voorzorgsbenadering opgenomen worden;
- Paragraaf 16.III: Nederland heeft de Europese Commissie opgeroepen actief te zoeken naar oplossingen voor de mogelijk grotere visserij druk op de Noordzee ten gevolge van verruimde toegang per 1 januari 2003; regulering van niet-gereguleerde soorten kan een bijdrage aan een oplossing leveren. Specifiek oefent Nederland druk uit op de Europese Commissie om te komen tot NEAFC afspraken voor blauwe wijting;
- Paragraaf 17: In 1998 zijn voor de zeven belangrijkste commerciële Noordzeevis bestanden target reference points vastgelegd. Deze aspecten moeten voorts worden meegenomen bij de in het kader van de herziening GVB vast te stellen meerjarenbenadering. De reference points worden ook meegenomen in de pilot voor EcoQO's (LNV, V&W betrokken);
- Paragraaf 18: Met betrekking tot kabeljauw en heek wordt momenteel aan herstelplannen gewerkt. In het kader van de herziening van het GVB dient aandacht te worden besteed aan herstelbeleid voor bestanden (is door de Europese Commissie voorgesteld) alsmede door een multispeciesbenadering (ontbreekt in huidige voorstellen maar is door Nederland gewenst);
- Paragraaf 19: Het incorporeren van ecosysteem overwegingen in het GVB is reeds door de Europese Commissie voorgesteld in het kader van de herziening GVB. Vooralsnog worden voor Nederland geen aanvullende activiteiten voorzien;
- Paragraaf 20: Het project "Ecotoets" wordt gezien als een stap voor de operationele toepassing van de ecosysteem benadering. Bij de Europese Commissie is een actieplan in voorbereiding voor de verbetering van de wetenschappelijke advisering;
- Paragraaf 21: ICES wordt door de Europese Commissie verzocht de invloeden van de industrievisserij op het mariene ecosysteem in kaart te brengen;
- Paragraaf 22: Het opstellen van een regionaal adviesforum maakt onderdeel uit van de hervormingsvoorstellen voor het GVB. Een meer ambitieuze aanpak dan de voorstellen van de Europese Commissie voorgesteld is voor Nederland gewenst;

- Paragraaf 23: De bescherming van juveniele vis komt aan de orde in de herziening van het GVB;
- Paragraaf 24: Tijdelijke afsluitingen komen aan de orde in het ontwerp Plan van Aanpak duurzaam gebruik Noordzee;
- Paragraaf 25: In het kader verordening datacollectie worden in nationale WDT programma's de discards gemonitored. Een Plan van Aanpak discards is in voorbereiding door de Europese Commissie;
- Paragraaf 26: Het instrument van Real Time Closures zal in het kader van de herziening van het GVB een plaats moeten krijgen;
- Paragraaf 28: ter verbetering van de selectiviteit van vistuig is een herziening van de technische maatregelen in voorbereiding bij de Europese Commissie (verwacht vanaf januari 2003);
- Paragraaf 30: De ministeries van V&W en LNV (natuurbeheer) zijn medefinancier (V&W tot 2002) voor het meerjarig (1997-2005) internationaal onderzoek om de bijvangst van bruinvissen te verminderen door middel van "pingers".
- Paragraaf 31: Binnen LNV wordt overleg gevoerd tussen de directies Natuurbeheer en Visserij om te komen tot afspraken over gesloten gebieden (LNV, V&W betrokken);
- Paragraaf 33: De integratie van milieudoelstellingen in het schelpdierbeleid wordt nu in de tweede fase geëvalueerd, deze evaluatie is gereed in 2003 (EVA II). Het betreft de kustwateren (zijnde Waddenzee en de Zeeuwse Delta);
- Paragraaf 34: Een mededeling van de Europese Commissie over ecolabelling is in voorbereiding. In Nederland zijn hiervoor nog geen private initiatieven;
- Paragraaf 35: Beheer visserijcapaciteit wordt herzien in het kader van het GVB. Ook regelgeving voor "finning" is in voorbereiding. Een actieplan in het kader van de herziening van het GVB is gepresenteerd. Hierin zijn 15 actiepunten in voorbereiding om onder andere de genoemde punten aan te pakken;
- Paragraaf 36: In het kader van de hervorming van het GVB over de integratie van visserij en milieu is een mededeling van de Europese Commissie uitgekomen.

4. Scheepvaart

De Ministers hebben afgesproken om zo spoedig mogelijk de relevante milieu Verdragen van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) te ondertekenen en te implementeren. Bovendien is overeenstemming bereikt om deze regels strenger te handhaven en overtreders van de voorschriften streng te straffen. Hiertoe zal een netwerk van opsporingsambtenaren worden ontwikkeld om de vermoedelijke overtreders van de regels effectiever te kunnen straffen. Het initiatief voor dit idee ligt bij Zweden. Met betrekking tot de introductie van vreemde organismen via ballastwater is onder meer afgesproken dat de IMO richtlijnen inzake ballastwater zullen worden geïmplementeerd en is afgesproken dat de Noordzeelanden stappen zullen ondernemen om te beslissen over nationale of regionale maatregelen.

Een verdere reductie van emissies naar de lucht zal worden geïnitieerd binnen de IMO. Het slopen van schepen vormt met name in bepaalde ontwikkelingslanden een ernstig probleem. Daarom zijn in totaal een 4 tal initiatieven afgesproken voor een versnelde aanpak van deze problematiek. De Ministers hebben verklaard dat, waar mogelijk in de relevante internationale fora, veiligheid en milieu maatregelen zullen worden ontwikkeld met het uiteindelijke doel om bindenden voorschriften af te spreken. Hoewel de scheepvaart een redelijk groen imago heeft, vinden de Ministers het toch belangrijk om aan dit imago te werken. Daarom is in de verklaring opgenomen dat verdere ontwikkelingen voor een schone scheepvaart in gang zullen worden gezet om de impact van de scheepvaart op het mariene milieu te elimineren of tot en minimum te beperken.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 38.I: Een EU raadsbesluit roept de lidstaten op het HNS verdrag te ratificeren. In Nederland is de implementatie opgepakt, maar deze is ook afhankelijk van Europese en internationale coördinatie hieromtrent.
- Paragraaf 38.II: Nederland bereidt momenteel implementatie wetgeving voor om het Protocol van 1996 voor wijziging van het verdrag voor de beperking van aansprakelijkheid voor maritieme claims te ratificeren. De inwerkingtreding is gebaat bij nadere Europese coördinatie.
- Paragraaf 39: Nederland zal zich binnen IMO inzetten voor het versterken van de compensatie en aansprakelijkheid regimes;
- Paragraaf 40: Nederland zet zich in voor een goede samenwerking voor de implementatie van de relevante internationale en regionale overeenkomsten en wetten. Concrete voorbeelden zijn het afstemmen van de implementatie van de HOI richtlijn, en het ballastwater dossier (binnen OSPAR). Verder besteedt Nederland aandacht aan bilaterale afspraken om verdragen te implementeren (vb. in het kader van de Bonn Agreement);
- Paragraaf 41: Nederland zal zich inzetten voor actieve deelname aan een Noordzee Netwerk voor vervolgers (Justitie, V&W);
- Paragraaf 42: Ten aanzien van ballastwater zal Nederland zich in eerste instantie inzetten voor de vorming van het verdrag binnen IMO. Daarnaast draagt Nederland bij aan de besluitvorming ten aanzien van mogelijke regionale maatregelen binnen OSPAR. Het ministerie van V&W draagt ook op kleine schaal bij aan het stimuleren van de ontwikkeling van toepasbare technologieën voor de Nederlandse vloot (V&W);
- Paragraaf 43: De herziening van Annex II van MARPOL vindt plaats. Nederland zet zich hiervoor zeer actief in. De Noordzee Landen steunen de herziening (V&W);
- Paragraaf 44.I: De ratificatie van Annex VI voor Nederland loopt. Ratificatie wordt verwacht eind 2002;
- Paragraaf 44.II: Nederland neemt deel aan het werk binnen IMO over broeikasgassen (V&W, VROM);
- Paragraaf 44.IV: Het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam is reeds benaderd om de mogelijkheden te onderzoeken voor walstroom aansluitingen. Het toepassen van walstroom aansluitingen lijkt om logistieke en technische redenen niet haalbaar;

- Paragraaf 46: Nederland neemt actief deel aan het werk aan scheepsrecycling binnen IMO, Basel en ILO. Ontwikkeling van normen binnen ILO? Het aannemen van normen in 2002 (Basel) en 2003 (IMO) (voortouw in IMO (V&W), voortouw in Basel (VROM));
- Paragraaf 47: Nederland is momenteel bezig met het Anti Fouling verdrag te ratificeren. Verwacht wordt dat dit eind 2002 afgerond is (V&W). Ten aanzien van de ontwikkeling van Anti Fouling systemen wordt actie ondernomen om nieuwe systemen goed te keuren (actie VROM richting de Commissie Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB)). Het opzetten van een Noordzee strategie voor Anti Fouling systemen zal opgepakt worden in het traject voor de volgende Noordzee Ministers Conferentie (CONSSO) (actie V&W);
- Paragraaf 48.I: Het Clean Ship approach zal door Nederland actief worden uitgedragen, zowel nationaal als international. Binnen CONSSO is Nederland mede voorzitter van de groep die dit Noordzee breed gaat uitwerken (V&W);
- Paragraaf 48.II: Binnen V&W wordt gekeken naar financiële instrumenten om kwaliteitsscheepvaart en milieuvriendelijke scheepvaart te stimuleren;
- Paragraaf 48.III: In Nederland is de milieu bewustzijn cursus voor zeevarenden reeds enkele jaren opgestart. Voor het organiseren van deze cursus is de stichting Pro-Sea opgericht.
- Paragraaf 49: Het document voor het aandienen van het Waddenzee gebied als PSSA is ingediend door Nederland als voorzitter van het trilateraal waddenzee overleg, namens de drie waddenzee landen (juni 2002) (V&W);
- Paragraaf 50: Het werk aan het verdrag over wrakopruiming binnen IMO wordt door Nederland ondersteund (V&W).

5. Gevaarlijke stoffen

De ministers hebben vastgesteld dat de Esjberg doelstelling (binnen één generatie streven naar beëindiging van de lozing van bepaalde gevaarlijke stoffen) wordt uitgevoerd middels de OSPAR strategie en de EU Kaderrichtlijn 2000. Ten aanzien van de diffuse verontreiniging als gevolg van het gebruik van gevaarlijke stoffen in producten is vastgesteld dat hiervoor maatregelen nodig zijn en dat deze best uitgevoerd kunnen worden via de EU beleid met betrekking tot chemicaliën.

Daarnaast is het belang van het principe van substitutie, dat wil zeggen het vervangen van gevaarlijke stoffen door veilige of minder gevaarlijke alternatieven, benadrukt.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 53: Uit de voortgangsrapportage naar de conferentie volgt dat Nederland de 50%-reductiedoelstelling niet heeft gehaald voor: koper en trichloorethyleen in Lucht en TBT, malathion en trichloorbenzeen in water.
 - Koper en trichloorethyleen: doelstellingen hiervoor zijn nu opgenomen in bedrijfsmilieuplannen; deze moeten met voorrang in 2004 worden gerealiseerd. Monitoring door FO industrie via milieujaarverslagen.
 - Organotin: het totaalverbod in IMO-verband op de toepassing als Anti Fouling vanaf 2003 leidt naar verwachting tot de gewenste reductie.

- Malathion: de toegepaste hoeveelheid was in 1985 al marginaal (1 kg). Zonder verbod (dat gezien aard van de stof niet nodig is) valt te verwachten dat 50%-reductie nooit bereikt wordt.
- Trichloorbenzeen: de reductie voor verliezen naar water bedroeg slechts een kleine 40%; de veruit belangrijkste bron betreft RWZI's (300 van de 350 kg per jaar). Er zijn nog geen nationale acties gepland. Er wordt aansluiting gezocht bij de uitkomsten van de EU risico-beoordeling van deze stof. Aan de maatregelen kant wordt aangesloten bij de maatregelen binnen de Kaderrichtlijn Water (Trichloorbenzeen is een prioritaire stof) en de acties die OSPAR binnenkort vaststelt om de beëindiging van lozingen/verliezen in 2020 te bereiken. Actie: VROM en V&W.
- Paragraaf 54: Van veel stoffen die nu in de Noordzee komen is niets bekend over de intrinsieke stofeigenschappen en dus over het gevaar van die stoffen. In deze paragraaf wordt de industrie opgeroepen om deze informatie beschikbaar te stellen. Deze oproep is onderdeel van het nationaal stoffenbeleid verwoord in de Strategienota Omgaan Met Stoffen(SOMS).
- Paragraaf 55: De Nederlandse inzet in OSPAR en de KRW (EAF prioritaire stoffen) is gewaarborgd en consistentie wordt/is bereikt via personele unies en (interdepartementale) afstemming. In Nederland is deze problematiek aan de orde bij de implementatie van SOMS, bijv. via de invulling van hoofdstuk 9 (stoffen) van de Wet Milieubeheer in relatie tot de Wet Milieugevaarlijke stoffen. Wel is aandacht nodig voor de consistentie van de Nederlandse inbreng in OSPAR, KRW, EU chemicals policy en EU integrated product policy (actie VROM en V&W);
- Paragraaf 57: Het substitutieprincipe is verankerd in SOMS;
- Paragraaf 57 laatste stuk: voor de inbreng van de hier genoemde onderdelen is aandacht nodig voor consistentie en afstemming van de Nederlandse inbreng in OSPAR, de OECD en de EU (actie VROM en V&W);
- Paragraaf 58: Wat betreft het ontwikkelen van effectieve monitoring en assessment, is er voldoende Nederlandse inzet binnen OSPAR, onder andere via trekkerschap HASH-ICG (intersessionele werkgroep die zich richt op deze problematiek) en het uitwerken van de JAMP op dit terrein;
- Paragraaf 59.I: Er dient aandacht te worden gegeven aan de afstemming en consistentie van de Nederlandse inbreng binnen de herziening van de EU bestrijdingsmiddelen wetgeving (actie VROM, LNV, V&W);
- Paragraaf 59.II: Ratificatie van het LRTAP POP protocol. Check bij VROM hoe het met ratificatie staat;
- Paragraaf 59.III: De eerste ronde implementatierapportages van de 2 OSPAR-aanbevelingen zijn in juni 2002 opgesteld(door V&W en LNV).
- Paragraaf 59 III/IV: De reductie van het pesticiden gebruik via ecologische landbouw is onderdeel van de nota "Zicht op gezonde Teelt"- deze nota is echter nog niet door parlement aanvaard – het is onzeker hoe het nieuwe kabinet hiermee verder gaat (actie LNV en V&W)
- Paragraaf 59 IV: Aandacht voor consistentie Nederlandse inbreng in de deskundigen groep voor de EU Richtlijn 91/414 (actie LNV en V&W).

6. Eutrofiering

Er is nogmaals bevestigd dat de 50% reductiedoelstelling voor stikstof gehaald moet worden. De Ministers zijn overeengekomen dat een volledige implementatie van de relevante EU richtlijnen (Nitraat, Stedelijk Afvalwater en Kaderrichtlijn Water) noodzakelijk is onder meer met het oog op het in het jaar 2010 bereiken van een gezond marine milieu zonder eutrofiering. Het verder beperken van nitraat verliezen in de landbouw door bevordering van "good farm management" is daarbij benadrukt.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 60: De 50%-reductie doelstelling dient te worden gehaald via evaluatie van het mestbeleid en daaruit volgende maatregelen. Daarnaast zal aan de doelstelling worden bijgedragen door de verbeterde stikstofverwijdering in RWZI's (voor 2005) ten gevolge van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater, de sluiting van kunstmestbedrijven in 2000 (de Nederlandse voortgangsrapportage naar de Noordzee Ministersconferentie betrof 1999). Een evaluatie of de maatregelen in Nederland voldoende zijn heeft in de zomer van 2002 plaats gevonden voor de OSPAR implementatierapportages betreffende aanbevelingen 88/2 en 89/4. Met het doorvoeren van het huidige beleid, inclusief het aanscherpen van de verliesnormen in 2003 wordt in 2010 een reductie percentage t.o.v. 1985 voor stikstof bereikt van bijna 50% (47%). Met een extra aanscherping van de verliesnormen is een reductie van 50% in 2010 haalbaar. Besluitvorming over verdere aanscherping is pas te verwachten in 2004;. Extra maatregelen om 50% reductie te halen lijken economisch niet haalbaar. (VROM (Nitraat richtlijn), LNV (mestbeleid), V&W(stedelijk afvalwater));
- Paragraaf 62.I: Implementatie van de EU-Nitraat, Stedelijk Afvalwater richtlijnen en de Kaderrichtlijn water is gaande. Vooral rond nitraatrichtlijn is veel overleg gaande tussen Nederland en de Europese Commissie (derogatie verzoek, lopende hofprocedure). Het is nog onzeker wat het nieuwe kabinet met de resultaten van de evaluatie van het mestbeleid gaat doen en of het ingezet beleid wordt voortgezet. Naar aanleiding van het bereiken in 2010 van een gezond marien milieu waar geen eutrofiering plaatsvindt, dient de komende jaren reeds nagedacht te worden over de final evaluation: hoe zal binnen OSPAR worden bekeken of de doelstelling is gehaald. Actie: diverse NL betrokkenen bij EU-richtlijnen inlichten over uitkomsten 5eNZMC, Nadenken over de final evaluation (V&W, LNV);
- Paragraaf 62.I.a: Er wordt in Nederland qua maatregelen t.a.v. bronnen geen onderscheid gemaakt tussen probleemgebieden en potentiële probleemgebieden. Zo is in het kader van de nitraatrichtlijn en de richtlijn stedelijk afvalwater het totale gebied als gevoelig aangemerkt. In het Emissie Beheerplan Noordzee is opgenomen dat het OSPAR beleid betreffende nutriënten verder uitgedragen zal worden. Ook kan internationaal door NL meer aandacht worden gevraagd voor voorkomende grensoverschrijdende probleem gebieden (bijv. Oestergronden) (V&W);
- Paragraaf 62.I.b: Het nemen van maatregelen voor het verder terugdringen van de verliezen van nitraat uit de landbouw is aan de orde in de evaluatie van het mestbeleid en in de verdere implementatie van de EU-nitraatrichtlijn. De verdere reductie van stikstofverliezen en het implementeren van de nitraatrichtlijn heeft de aandacht bij de evaluatie van het mestbeleid en het verdere (milieu-)beleid t.a.v. de

agrarische sector. Via de implementatie van MINAS (verplichte mineralenboekhouding met heffingen op te hoge verliezen naar het milieu) worden de mineralenverliezen uit de landbouw teruggedrongen. De normen worden tot 2003 ieder jaar scherper. In het kader van de evaluatie 2002 moet nog besluitvorming plaatsvinden over de normen 2003; mogelijk worden de in de wet vastgelegde normen iets afgezwakt. Voorts heeft de evaluatie duidelijk gemaakt dat de normen 2003 nog niet scherp genoeg zijn voor de droge zandgronden (uitspoeling naar grondwater), maar dat scherpere normen tot hoge kosten leiden voor de bedrijven. Het is nog niet zeker of de verliesnormen voldoende zijn voor wat betreft het oppervlaktewater. Besluitvorming over verdere aanscherping (ten opzichte van normen 2003) is pas te verwachten in de evaluatie 2004. Actie: Uitkomsten 5e NZMC inbrengen in (follow-up) evaluatie mestbeleid - actie LNV, VROM, V&W;

- Paragraaf 62.I.c: Voor dat deel van het uitvoeren van een aangescherpt tweede nitraat actieprogramma dat betrekking heeft op maatregelen wordt verwezen naar de acties zoals beschreven bij paragraaf 62ib. Op grond van het onderzoek evaluatie mestbeleid heeft het vorige kabinet besloten de monitoring wat betreft oppervlaktewater te versterken (meer gericht op bijdrage landbouw aan regionale wateren). In het kader van het overleg met de Europese Commissie over de derogatie wordt ook gesproken over versterking van het Nederlandse monitoringprogramma op andere fronten. (VROM, LNV, V&W);
- Paragraaf 62.I.e: Nederland onderneemt actie om in 2005/7 de implementatie van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater ten aanzien van de stikstof verwijdering door RWZI's voltooid te hebben (actie V&W);
- Paragraaf 62.III: Nederland is samen met Duitsland trekker van de beoordeling van de eutrofiëring status van gebieden in het OSPAR gebied (cyclische evaluatie). Nederland zal het werk voor de huidige cyclus binnen OSPAR tijdig afronden en zich inzetten voor het opstellen van een lange termijnplanning voor de activiteiten. Ook zal Nederland zich inzetten voor een goede afstemming van het gebruik van graadmeters binnen OSPAR (EcoQO's) en de Kader Richtlijn Water (V&W).

7. Offshore Olie en Gas winning

OSPAR is gevraagd de werkzaamheden met betrekking tot verontreiniging vanuit deze bron voort te zetten. Ten aanzien van afgedankte kabels en buisleidingen, moeten de juiste stappen worden gezet.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 64: Verder werk voor het voorkomen van verontreiniging vanaf offshore platforms dient binnen OSPAR verder te worden opgepakt. Nederland blijft actief betrokken bij dit werk en geeft hieraan uitvoering via het milieuconvenant olie en gas (EZ, V&W);
- Paragraaf 66: Wat betreft het verwijderen van kabels en pijpleidingen van de olie en gas industrie is dit voor Nederland reeds vastgelegd in mijnbouwwetgeving. Andere kabels & leidingen dan olie en gas is een aangelegenheid van V&W. Verder staat er een opdracht opgenomen voor kabels & pijpleidingen in de nog niet aangenomen Vijfde Nota Ruimtelijke ordening (EZ, V&W).

8. Radioactieve stoffen

Voor wat betreft het management van radioactieve stoffen ligt de nadruk van het transport van radioactieve stoffen op het terugdringen van mogelijk risico's als het gevolg van ongevallen gedurende het transport. Verwezen wordt naar afspraken gemaakt binnen andere internationale fora en verdragen (IAEA, UNCLOS, Paris Convention for third party liability in the field of nuclear energy) Voor wat betreft de lozingen van radioactieve stoffen wordt de nadruk gelegd op het daadwerkelijke reduceren van deze lozingen, waarbij de uitvoering van de OSPAR strategie voor radioactieve stoffen van groot belang wordt geacht. Daarnaast worden Noordzee landen aangemoedigd om de opties voor het management van opgebrande splijtstof te evalueren nadat de huidige opwerkingscontracten zijn beëindigd.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 68.II: Afspraken rond nationale plannen zijn reeds gemaakt in OSPAR verband. Het Nederlandse plan is zomer 2002 ingediend bij OSPAR (VROM);
- Paragraaf 68.IV: Nadat huidige Nederlandse contracten met opwerkingsfaciliteiten afgelopen zijn, zal opnieuw bezien worden of resterend opgebrande splijtstof, indien aanwezig, opgewerkt zal worden (VROM, EZ).

9. Hernieuwbare energie

Er is besloten om maatregelen te treffen de winning van hernieuwbare energie op zee verder te benutten in het licht van de Kyoto doelstellingen. Landen worden aangemoedigd om hun ervaringen en informatie uit te wisselen. OSPAR wordt gevraagd criteria te ontwikkelen ten behoeve van de besluitvorming over de toepassing van off-shore windenergie.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 71: Het ontwikkelen van kennis om toekomstige ontwikkelingen verantwoord te kunnen ondernemen is in Nederland ingevuld via het Near Shore Windpark bij Egmond aan zee, inclusief monitoring. Er is een wetswijziging van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) in voorbereiding om te komen tot aanvullende regelgeving voor de oprichting van windturbineparken in de EEZ. Met de regelgeving wordt beoogd een optimale benutting van de Noordzee ruimte te bewerkstelligen en ervoor zorg te dragen voor een goede afstemming tussen windenergiewinning en andere gebruiksfuncties van de Noordzee. Het voornemen in deel 3 van de 5e nota RO tot aanwijzing van voorkeursgebieden voor windenergie zal verder worden uitgewerkt (EZ, V&W);
- Paragraaf 72: Nederland zal meewerken aan het opstellen voor indicatieve criteria voor vergunningverlening en best beschikbare technieken binnen OSPAR opgepakt (EZ, V&W).

10. Afval in zee

Voor de implementatie van de Europese Richtlijn betreffende de verplichte afgifte van scheepsafval is afgesproken dat de Noordzeelanden in onderlinge coördinatie de richtlijn zullen implementeren, daarbij rekening houdend met de ervaringen die in de Oostzee zijn opgedaan. Een geharmoniseerd systeem van onderlinge uitwisseling van informatie tussen de Noordzeelanden over de service en het gebruik van de walvoorzieningen maakt daarvan een belangrijk onderdeel uit.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 74.I: Vrijwilligers inventariseren het zwerfvuil langs de kust. In Nederland organiseert Stichting de Noordzee en V&W coördineert. Zij stelt daarover de Coastwatch Rapportage op. V&W is hiervoor opdrachtgever. Coastwatch en Beachwatch hebben beide gediend als basis voor de opzet van een internationaal universeel uitvoerbaar project: Beach Litter (V&W);
- Paragraaf 74.II: Op het gebied van afval uit de toerisme, kan meer ondernomen worden. Met name op beleidsmatig vlak (V&W, EZ, LNV en VROM) dient aanpak van de problematiek gestimuleerd te worden. De laatste slag ligt bij gemeentes en organisaties die met toerisme te maken hebben zoals de ANWB. V&W houdt een beeld van de problematiek (d.m.v. de monitoring) en kan een rol spelen bij het uitwerken van gerichte activiteiten;
- Paragraaf 74.III: Deze paragraaf laat de internationale waardering zien voor het in Nederland opgezette vuilvisproject. Er dient in Nederland een discussie op gang te worden gebracht over de noodzaak en organisatie van het vuilvisproject. Deze discussie dient te leiden tot een keuze over structurele financiële steun voor het project (V&W, LNV en VROM);
- Paragraaf 74.IV: Aan de oproep voor de ondersteuning van initiatieven in het kader van INTERREG IIIB heeft Nederland reeds gehoor gegeven. V&W heeft de milieuorganisatie KIMO ondersteund bij de opzet van een uitbreiding van het vuilvisproject met 10 schepen in de Zeeuwse regio (Vlissingen en Stellendam). Hieraan is inmiddels INTERREG subsidie toegekend;
- Paragraaf 74.V: Ter vermindering van de lozing van afval naar zee, wordt hieraan reeds aandacht besteed bij het invoeren van milieuzorgsystemen in de offshore industrie (V&W en EZ). De scheepvaart sector is moeilijker aan te sturen via milieuzorgsystemen;
- Paragraaf 75: De primaire verantwoordelijkheid voor de invoering van de HOI richtlijn ligt bij V&W. Wel is hiervoor een brede overlegstructuur opgezet met bedrijfsleven en overheden. Het nationale implementatietraject loopt, maar is vertraagd. Naar verwachting zal medio 2003 de implementatie gereed zijn. Harmonisatieoverleg tussen de Noordzee landen is opgepakt en loopt.

11. Samenwerking in de ruimtelijke planning op de Noordzee

Er is afgesproken dat er een versterking van samenwerking met betrekking tot ruimtelijke planning op de Noordzee nodig is. In het kader van OSPAR en INTERREG IIIB zal dit verder uitgewerkt worden.

Vertaling van afspraken naar activiteiten in Nederland:

- Paragraaf 76, 77 en 78: Nederland zal binnen OSPAR meewerken aan het versterken van de coördinatie van samenwerking op het gebied van ruimtelijke planning. In OSPAR is reeds besloten om ruimtelijke ordening een vaste plek te geven in de Biodiversiteit Committee (BDC). Hier vindt een eerste inventarisatie plaats van het huidige gebruik en de ruimtelijk orderingsactiviteiten rond de Noordzee (juni-nov 2002). Daarnaast zal Nederland zich binnen BDC inzetten voor het ontwikkelen van een transnationale ruimtegebruikvisie voor de Noordzee. Interdepartementaal en in overleg met enkele buitenlandse partners (bijv. VK, Duitsland) wordt (Na goedkeuring van BDC) een project voorstel ontwikkeld worden t.b.v. INTERREG IIIB (in te dienen maart 2003). Hiermee kan Nederland een verdere uitbouw van haar netwerk verzorgen en een goede projectorganisatie neerzetten (actie VROM/V&W);
- Paragraaf 79: Nederland voert intensief onderzoek uit naar directe en indirecte effecten van infrastructurele werken op het Noordzee ecosysteem. Voorbeelden van projecten waarbij de effecten worden bestudeerd zijn Flyland, Maasvlakte II, Verbreding van de Duinen, Windparken (NSW/ Q7WP).

12. Toekomst van de Noordzee Ministersconferentie

Het aanbod van Zweden om een volgende conferentie te organiseren over de milieu effecten van scheepvaart en visserij uiterlijk in 2006 is aanvaard.

- Paragraaf 80 t/m 88: Nederland zal zich actief blijven inzetten in het proces van de Noordzee Ministersconferenties. Binnen het Committee of North Sea Senior Officials (CONSSO) zal zij betrokken blijven bij het volgen van de uitvoering van de afspraken uit de huidige Noordzee Ministersconferentie;
- Waar taken zijn opgedragen aan OSPAR, zal Nederland bijdragen aan de uitvoering er van, en zal de voortgang van de activiteiten worden gevolgd;
- Binnen CONSSO zullen verschillende groepen worden opgezet die werk zullen verrichten aan onderwerpen die gerelateerd zijn aan de thema's scheepvaart en visserij. Nederland is gezien haar voorsprong op dit gebied gevraagd om een medevoorzitter te leveren voor de groep over de "clean ship" benadering. Binnen het netwerk van vervolgers (prosecutors) zal Nederland maximale meerwaarde door haar participatie nastreven.

Verklaringstekst	Actie	Departementen: Trekend: Betrokken:		Afronden
hoofdstuk 1				
§ 1 en 2	Betere implementatie ecosysteembenadering in de beleidsketen	V&W		doorlopend
§ 3.i	Organisatie workshop over gericht onderzoek naar de bepalende factoren achter ecosysteem variabiliteit ?	V&W		2003
§ 3.ii	Betere integratie van ecosysteembenadering in werkprogramma's ICES door Nederlandse experts. Betere coördinatie en inzet experts. Betere samenwerking tussen LNV en V&W	V&W	LNV	doorlopend
§ 3.iii	Oppakken externe communicatie ecosysteembenadering. Vormen communicatieplan EcoQOs. Houden van verschillende workshops over EcoQOs (nationaal/internationaal)	V&W	LNV	2002-2004
§ 3.iv	Verbeteren coördinatie en efficiëntie monitorings activiteiten door goede werkafspraken na te streven	V&W		z.s.m.
§ 3.v	Implementeren OSPAR overeenkomst in Nederlandse wetgeving worden geïmplementeerd. Aanpassen handhaving hieraan	V&W		2005
§ 3.vi en 4	Meewerken (?) aan pilot EcoQOs. Voortouw bij sommige EcoQOs. Evaluatie in 2004	V&W		2002-2004
hoofdstuk 2				
§ 7	Opstellen Plan van Aanpak "Selectie en aanmelding gebieden als MPA"	LNV	V&W	2002-2003
§ 9	Afronden onderzoek "Wetenschappelijke advisering over implementatie Vogel- en Habitatrichtlijn buiten territoriale wateren"	LNV		2002
§ 9	Plannen vervolgacties ten aanzien van de toepassing van de Vogel en Habitat Richtlijnen in de EEZ	LNV	V&W	2002-2003
§ 10 en 11	Meenemen bij de uitvoering van de introductie in het milieu van ggo's zoals verankerd in het Besluit ggo	VROM	LNV	doorlopend
hoofdstuk 3				
§ 16.i	Inzet voor het versterken van de wetenschappelijk basis van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB)	LNV		2002
§ 16.iii	Aanzetten Europese Commissie tot regulering van niet gereguleerde soorten en voorkomen effecten vrije toegang	LNV		2002
§ 18	Inzetten voor opname multispeciesbeleid in het GVB	LNV		2002
§ 20	Meewerken aan het operationaliseren van de ecosysteembenadering in het project Ecotoets	LNV		2002
§ 22	Inzetten voor een meer ambitieuze aanpak voor de instelling van een regionaal adviesforum	LNV		doorlopend
§ 26	Toezen op inpassing van het instrument van Real Time Closures in het GVB	LNV		2002
§ 28	Herziening technische maatregelen voor verbetering selectiviteit vistuig	LNV		2003-2004

Verklaringstekst Actie		Departementen: Trekend: Betrokken:		Afronden
hoofdstuk 4				
§ 38	Volgen en verbeteren ratificatiestatus Nederland	V&W		doorlopend
§ 39	Binnen IMO inzetten voor versterken compensatie en aansprakelijkheid regimes.	V&W		doorlopend
§ 40	Versterken samenwerking tussen Noordzeelands voor implementatie relevante internationale en regionale overeenkomsten en wetten	V&W		doorlopend
§ 41	Actieve deelname aan een Noordzee Netwerk voor vervolgers	V&W		vanaf 2002
§ 42	Inzet voor ballastwaterverdrag binnen IMO. Sturen proces voor regionale maatregelen. Stimuleren technologieën voor de Nederlandse vloot.	V&W		2003-2004
§ 43	Actieve inzet herziening MARPOL annex II	V&W		2002-2003
§ 44.i	Ratificatie van MARPOL annex VI	V&W		2002
§ 44.ii	Inzet voor werk binnen IMO over broeikasgassen	V&W		doorlopend
§ 46	Ontwikkeling van normen binnen ILO? Het aannemen van normen in 2002 (Basel) en 2003 (IMO) ?	V&W	VROM	2002, 2003
§ 47	Ratificatie Anti Fouling verdrag	V&W		2002
§ 47	Versnellen goedkeuring nieuwe antifouling systemen, meewerken aan een Noordzee strategie	V&W		doorlopend
§ 48.i	Uitdragen van het Clean Ship approach, nationaal als international.	V&W		doorlopend
§ 48.ii	Bestuderen financiële instrumenten om kwaliteitsscheepvaart en milieuvriendelijke scheepvaart te stimuleren.	V&W		2003
§ 49	Door IMO leiden van de benoeming van de Waddenzee als PSSA	V&W		2002
§ 50	Ondersteuning IMO werk over wrakopruiming	V&W		2005
hoofdstuk 5				
§ 53	Terugdringen van de emissies voor de stoffen:			
	- Koper en trichloorethyleen: doelstellingen opgenomen in bedrijfsmilieuplannen; Monitoring door FO industrie via milieujaarverslagen	VROM	V&W	2004
	- Organotin: verbod in IMO-verband leidt naar verwachting tot de gewenste reductie	VROM	V&W	vanaf 2003
	- Trichloorbenzeen: aansluiting zoeken bij EU-risico-beoordeling, en vast te stellen acties in OSPAR	VROM	V&W	tot 2020
§ 55	Aandacht besteden aan de consistentie van de Nederlandse inbreng in OSPAR, KRW, EU chemicals policy en EU integrated product policy	VROM	V&W	doorlopend
§ 57	Aandacht besteden aan consistentie en afstemming van de Nederlandsze inbreng in OSPAR, de OECD en de EU	VROM	V&W	doorlopend
§ 58	Doorzetten binnen OSPAR van het trekkerschap HASH-ICG en het uitwerken van relevante delen van de JAMP	V&W		2003
§ 59.i	Aandacht voor consistentie van de Nederlandse inbreng in de EU bestreidingsmiddelen wetgeving	VROM	LNV, V&W	doorlopend

Verklaringstekst	Actie	Departementen:		Afronden
		Trekkend:	Betrokken:	
§ 59.ii	Ratificatie van het LRTAP POP protocol	VROM		2002
§ 59.iii	Opstellen eerste ronde implementatierapportages van de 2 OSPAR pesticiden aanbevelingen	V&W	LVN	afgerond
§ 59.iii/iv	De reductie van het pesticiden gebruik via ecologische landbouw in de tweede kamer toetsen	LVN	V&W	2003
§ 59.iv	Aandacht voor consistentie Nederlandse inbreng in de deskundigen groep voor de EU Richtlijn 91/414	LVN	V&W	doorlopend
hoofdstuk 6				
§ 60	De 50-%reductie doelstelling halen via evaluatie van het mestbeleid en daaruit volgende maatregelen. Evaluatie huidige maatregelen, voorstellen eventuele vervolgacties	VROM	LVN, V&W	2002
§ 62.i	Implementatie van de EU-Nitraat, Stedelijk Afvalwater richtlijnen en de Kaderrichtlijn water is gaande. Diverse NL betrokkenen bij EU-richtlijnen inlichten over uitkomsten 5eNZMC	V&W		2002
§ 62.i.a	Internationaal meer aandacht vragen voor voorkomende problemen van grensoverschrijdende aard (bijv. Oestergronden).	V&W		doorlopend
§ 62.i.b	Uitkomsten 5e NZMC inbrengen in (follow-up) evaluatie mestbeleid	LVN	VROM, V&W z.s.m.	
§ 62.i.c	Vaststellen Nederlandse plannen (ten aanzien van monitoring?)	VROM	LVN, W	
§ 62.i.e	Implementatie van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater ten aanzien van de stikstof verwijdering door RWZI's voltooiën	V&W		2005/2007
§ 62.iii	Uitvoeren/afmaken beoordeling van de eutrofiëring status van gebieden in het OSPAR gebied. De komende jaren reed nadenken over de final evaluation in 2010	V&W		2002
hoofdstuk 7				
§ 64	Actief inzetten binnen OSPAR voor verder werk voor het voorkomen van verontreiniging vanaf offshore platforms	V&W	EZ	doorlopend
Hoofdstuk 8				
§ 65.iv	Na aflopen huidige Nederlandse contracten, opnieuw bezien of resterend opgebrachte splijtstof, indien aanwezig, opgewerkt zal worden.	VROM		t.z.t
hoofdstuk 9				
§ 71	Verder ontwikkelen van kennis rond offshore windenergie ontwikkeling via bestaande activiteiten	V&W	EZ	doorlopend
§ 72	Oppakken van criteria voor vergunningverlening en best beschikbare technieken worden binnen OSPAR	V&W		2003

Verklaringstekst	Actie	Departementen:		Afronden
		Trekkend:	Betrokken:	
hoofdstuk 10				
§ 74.ii	Actie voor de aanpak van afval uit de toerisme. Beleidsmatige stimulans van actie bij gemeenten en toerisme organisaties.	V&W		2003
§ 74.iii	Discussie houden over vuilvissen op zee en structurele financiële steun hiervoor	V&W		2003
§ 74.iv	Ondersteuning uitbreiding vuilvisproject nationaal en internationaal	V&W		doorlopend
§ 75	Implementatie HOI richtlijn	V&W		2003
hoofdstuk 11				
§ 76	Versterken samenwerking met andere Noordzee landen op het gebied van de ruimtelijke planning.	VROM	V&W	2003/4
§ 77 en 78	Binnen OSPAR inzetten voor het ontwikkelen van een transnationale ruimtegebruiksvisie voor de Noordzee. Ondersteunen vorming project proposal t.b.v. Interreg IIIb	VROM	V&W	200/6
§ 79	Onderzoek uitvoeren naar directe en indirecte effecten van infrastructurele werken op het Noordzee ecosysteem	V&W		doorlopend
hoofdstuk 12				
§ 80 t/m 88	Nederland zal zich actief blijven inzetten in het proces van de Noordzee Ministers Conferenties	allen		doorlopend
	Volgen Noordzee taken binnen OSPAR	V&W		doorlopend
	Actief bijdragen aan de ontwikkeling in Noordzee kader van de "clean ship" benadering.	V&W		2006
	Participatie aan het Noordzee netwerk van vervolgers (prosecutors)	Justitie	V&W	2002

